

Львівський державний університет внутрішніх справ

СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Збірник тез
Міжнародної
науково-практичної конференції

4 грудня 2020 року

Львів

УДК 343.43
С89

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Львівського державного університету внутрішніх справ
(протокол від 25 листопада 2020 р. № 5)

Упорядники:
Г. Я. Савчин, кандидат юридичних наук;
У. О. Цмоць

Сучасні механізми протидії торгівлі людьми : збірник тез
С89 Міжнародної науково-практичної конференції (4 грудня
2020 року) / упор. Г. Я. Савчин, У. О. Цмоць. Львів : ЛьвДУВС,
2020. 180 с.

Вміщено тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні механізми протидії торгівлі людьми», яка відбулася 4 грудня 2020 року у Львівському державному університеті внутрішніх справ.

Опубліковано в авторській редакції. Відповідальність за достовірність фактів, статистичних даних, точність викладеного матеріалу покладається на авторів.

УДК 343.43

© Львівський державний університет
внутрішніх справ, 2020

О. М. Дуфенюк,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики
факультету № 1 ІПФНП
(Львівський державний університет
внутрішніх справ)

ПІДГОТОВКА ДО ДОПИТУ ПОТЕРПІЛИХ ВІД ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ (ФОКУС УВАГИ – ДІТИ)

Під час розслідування торгівлі людьми, при якому жертвою стала дитина, методика роботи має певні особливості, пов'язані з цією обставиною. Тут «входять в гру» додаткові вимоги та додаткові тактичні прийоми, які покликані забезпечити найкращі інтереси для дитини, визначені міжнародною спільнотою. Часто такі діти виявляються за межами рідної країни, зовсім без підтримки з боку близьких родичів, без елементарних засобів для існування та в стані психологічного стресу. Тому існують уніфіковані стандарти опіки та роботи з такими дітками, яких має дотримуватись кожна цивілізована держава, на території якої було виявлено злочин. Серед іншого комплекс спеціальних заходів повинен охоплювати наступні елементи:

- забезпечення догляду та опіки над дитиною з дотриманням прав та поваги до честі і гідності дитини;
- надання медичної, юридичної, психоемоційної, соціальної та іншої необхідної допомоги; недопустимість отримання доказів шляхом обману, застосування сили чи примушування;
- наявність ефективної процедури ідентифікації жертв торгівлі людьми;
- недопустимість притягнення дітей за злочини, які були вчинені у позиції потерпілого торгівлі людьми;
- вжиття заходів для встановлення та знаходження членів сім'ї дитини, вжиття заходів для їх з'єднання, але разом з тим і оцінка ризиків (чи дійсно повернення дитини у сім'ю відповідає інтересам дитини);

- впроваджено соціальну політику та спеціальні програми з підтримки та реінтеграції дитини;
- вжиття заходів щодо забезпечення матеріальної компенсації шкоди, завданої злочиним;
- надано дитині з урахуванням ступеня її зрілості та віку (якщо дозволяє її стан, сформоване вміння будувати власну думку) можливості вільно відповідати на питання, приймати рішення;
- вжиття заходів щодо спеціальної підготовки осіб, у тому числі юристів, які працюють з дітьми – жертвами торгівлі людьми [1, с. 151–152].

Два останні положення викликають особливе зацікавлення у контексті цієї доповіді, оскільки, по-перше, необхідно створити сприятливі умови для комунікації дитини з поліцією і отримання від неї інформації; по-друге, необхідно довести до відома поліцейських про особливості роботи з такою категорією потерпілих.

Власне, пошуку хоча б часткових відповідей на питання, як це якісно зробити, присвячено публікацію.

Тактиці допиту присвячено численні публікації, тому не будемо описувати загальновідомі етап, типові пізнавальні, технічні та управлінські прийоми, процесуальну регламентацію. Зосередимо увагу на тих аспектах, які обумовлені специфікою кримінального правопорушення і участі в ньому неповнолітнього чи малолітнього.

Враховуючи результати узагальнення М. Доттриджа, викладені у підготовленому ним «Довіднику щодо захисту прав дітей – жертв торгівлі людьми у Європі», можна визначити, що успішна розмова з дитиною залежить від ступеня обізнаності з наступними блоками відомостей:

1. *Інформація про особу дитини* – вік, стадію розвитку, ступінь психологічної зрілості, рівень розуміння, якість пам'яті та реакція дитини, схильність до навіювання, знання мови та її використання, соціальні, культурні та релігійні особливості, освітній рівень, здатність дитини сприймати те, що з нею відбулося в широкому контексті інших подій та ін.;

2. *Інформація про досвід дитини* – життєвий досвід, останній досвід, стан здоров'я, зокрема травмування, пов'язане з перебуванням в статусі жертви торгівлі людьми, болісний досвід, наприклад, сексуального насильства, ймовірність переказу дитиною завченої історії, спеціально придуманої для поліції, ймовірність того, що дитина налякана чи піддається психологічному тиску, очікування дитини щодо бесіди з поліцією, обізнаність щодо можливі варіанти розвитку подій далі, наявність почуття незахищеності, що виникає у зв'язку з загрозою репатріації чи повернення під контроль торговців людьми, допомога, яка надається на даний час дитині, умови проживання і загальна обстановка в місці мешкання т. д.;

3. *Інформація про допит (процесуальне інтерв'ю, бесіду)* – присутність перекладача, місце, час обстановка проведення (безумовно, що), конфіденційність розмови, характер попередніх бесід і т. д.;

4. *Інформація про особу, яка веде допит (процесуальне інтерв'ю, бесіду)* – стать особи (бажано щоби допит проводила особа однієї статі з дитиною), одяг (форма може негативно вплинути на хід розмови, спровокувати додатковий стрес), мовна компетенція, професійний досвід, об'єктивність і гострота сприйняття, наявність емоційного контакту дитини з перекладачем, знання можливих варіантів розвитку подій для дитини, поверхнєве або близьке знайомство з дитиною, обізнаність про країну походження дитини, особистий життєвий досвід, власні соціальні, культурні та релігійні світоглядні цінності та ін.

5. *Інформація про ризики* – при проведенні допиту (процесуального інтерв'ю, бесіди) з дітьми слід враховувати ймовірність наступних ризиків:

5.1. Ризик формування неправдивих відомостей у пам'яті дитини (навіюваність дитини), що може виникнути у відповідь на спостереження, що при повідомленні певної інформації, вона викликає в оточуючих осуд, негативні емоції; часте повторення навідних питань, формулювання підказок, що з часом може привести до бажання пристосуватися дитини до особи,

яка проводить допит; надання дитині дезорієнтуючої інформації про події, які відбулися, що може ускладнити процес спонтанного пригадування, особливо у дітей від 4 до 6 років; нав'язування дорослими певних неправдивих спогадів про подію, що приводить до узгодження з попереднім досвідом дитини;

5.2. Ризик прямого обману – діагностувати складно, може виявлятися у деяких невербальних формах;

5.3. Ризик замкнутості або перекручування показань, якщо дитину опитують в присутності ймовірних торгівців [2, с. 119–133].

При підготовці до розмови з дитиною необхідно здійснити планування та визначити блоки питань, які необхідно з'ясувати. Їх умовно можна розділити на такі підгрупи: питання про етапу вербування, питання про етап транспортування, питання про етап передачі «клієнтам», умов перебування та експлуатації, питання про осіб, які контактували з дитиною. Однією з важливих умов забезпечення психологічного комфорту дитини при контакті з поліцією є використання спеціально обладнаних приміщень, про які більш докладно йшлося в одній з попередніх публікацій [4].

При проведенні допиту дитини, яка постраждала від торгівлі людьми, доцільно використати англійську PEACE-модель процесуального інтерв'ю, яка щоправда почала впроваджуватись у практиці допитів підозрюваних, щоби змістити акцент від мети «отримання зізнання» до мети «отримати інформацію», а докази «хай говорять самі за себе» [3]. Втім, така методика роботи в силу свого підтвердженого позитивного ефекту може бути застосована не тільки для проведення процесуальних інтерв'ю підозрюваних, але й потерпілих від злочину та свідків. Нагадаємо, PEACE-модель комунікації поліції з дитиною в рамках кримінального провадження передбачає наступні етапи: планування і підготовка – ознайомлення і встановлення контакту – перший вільний виклад – уточнення і розкриття – завершення інтерв'ю – оцінка. Для кожного етапу характерний свій набір тактичних прийомів, які забезпечують досягнення

якісного результату. Більш докладно про ці етапи та тактичні прийоми можна дізнатись з поданого нижче джерела [4].

Підсумовуючи, неодмінно слід підкреслити, що презентовані у цій публікації результати досліджень за вказаною тематикою не можна вважати вичерпними. Втім усе сказане демонструє необхідність ретельного планування, щоби процесуальні дії не стали додатковим психотравмуючим досвідом дитини, яка й так постраждала, перебуваючи в статусі «живого товару».

---

1. Toolkit to Combat Trafficking in Persons. Global Programme against Trafficking in Human Beings. United nations office on drugs and crime, Vienna; New York: United Nations publication, 2006. 223 p. URL: https://www.unodc.org/pdf/Trafficking_toolkit_Oct06.pdf.

2. Reference Guide on Protecting the Rights of Child Victims of Trafficking in Europe. UN Children's Fund (UNICEF), 2006. 202 p. URL: <https://www.refworld.org/docid/49997af7d.html>.

3. Не зізнання, а докази – іноземні експерти про механізм процесуального інтерв'ю. URL: https://www.irf.ua/investigative_interviewing/.

4. Дуфенюк О. М. Міжнародний досвід організації child-friendly середовища під час кримінального провадження на прикладі процедури допиту дитини. Захист прав людини: міжнародний та вітчизняний досвід: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (16 травня 2019 р.). Київ: Національна академія прокуратури України, 2019. С. 228–232.

5. Процесуальне інтерв'ю в кримінальних справах. Навчальні матеріали СТИ 1/2017. URL: https://cti2024.org/content/images/CTI-Training_Tool_1_UKR.pdf.

ЗМІСТ

Благуга Р. І.	
ВСТУПНЕ СЛОВО.....	3
Бесага І. В.	
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ АТЕСТАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ВІДДІЛУ БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИНАМИ, ПОВ'ЯЗАНИМИ З ТОРГІВЛЕЮ ЛЮДЬМИ.....	7
Бортник Н. П.	
ДО ПИТАННЯ ПРО ПРОТИДІЮ НЕЗАКОННІЙ МІГРАЦІЇ.....	11
Висоцький В. М., Хатнюк Ю. А.	
РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОГО МЕХАНІЗМУ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ЗАХОДИ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ.....	18
Гіденко Є. С., Звєгінцева А. М.	
ПРОТИДІЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ.....	23
Гурковська К. А.	
ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ІЗ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ.....	26
Данчул О. С.	
КЛЮЧОВІ НАПРЯМИ ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВопорушень ПОЛІЦІЄЮ ОХОРОНИ.....	31
Дідик Н. І.	
ПРОТИДІЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ.....	40

Дуфенюк О. М.	
ПІДГОТОВКА ДО ДОПИТУ ПОТЕРПІЛИХ ВІД ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ (ФОКУС УВАГИ – ДІТИ).....	44
Ємець О. М., Руснак Д. І.	
МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ЗАБОРОНА РАБОТОРГІВЛІ ЯК ОДНІЄЇ З ФОРМ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ.....	49
Єсімов С. С.	
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ В СПІВВІДНОШЕННІ ДО НОРМ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА.....	54
Жидацький Ю. Ц., Пряхіна Н. О.	
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД.....	59
Захарова О. В.	
ХАРАКТЕРИСТИКА ДИТИНИ, ЯКА ПОТЕРПІЛА ВІД СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА.....	63
Йосифович Д. І., Братковський В. М.	
ПРИЧИНИ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ.....	67
Кіржецький Ю. І., Кіржецька М. С.	
ЧИННИКИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ПОШИРЕННЯ ЯВИЩ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ ТА/АБО ЇХ ЕКСПЛУАТАЦІЇ В УКРАЇНІ.....	71
Ковалів М. В.	
ОСОБЛИВОСТІ НЕЗАКОННОГО ПЕРЕВЕЗЕННЯ МІГРАНТІВ.....	75
Козирєв М. П.	
ПОНЯТТЯ ТА ДЕЯКИ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО РАБСТВА.....	80

Костовська К. М.	
ЗАПОБИГАННЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ: МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ.....	85
Кунтій А. І., Тарасенко Ю. Р.	
ТАКТИКА ОТРИМАННЯ БІОЛОГІЧНИХ ЗРАЗКІВ ДЛЯ ЕКСПЕРТИЗИ В ХОДІ РОЗСЛІДУВАННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ТА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ.....	89
Мовчан А. В.	
ОСОБЛИВОСТІ ВИЯВЛЕННЯ І РОЗКРИТТЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ТРУДОВОЮ ЕКСПЛУАТАЦІЄЮ ЯК ОДНІЄЮ З ФОРМ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ.....	92
Мороз О. Б.	
ЗАСОБИ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ДОСВІД.....	97
Навроцька В. В.	
ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ТОРГІВЛЮ ЛЮДЬМИ (DE LEGE FERENDA).....	102
Огірко О. І.	
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ.....	104
Пастух А. Є.	
РІШЕННЯ СУДУ, ПРИЙНЯТІ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ КЛОПОТАННЯ ПРО ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НА СТАДІЇ ПІДГОТОВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ТОРГІВЛЕЮ ЛЮДЬМИ.....	107
Пелешак О. Р.	
ПРОТИДІЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В КІБЕРПРОСТОРІ.....	113

Пічкуренко С. І., Злагода О. В.	
ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ ОПЕРАТИВНИХ І СЛІДЧИХ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ.....	116
Політова А. С.	
ЧИ ЗДАТНА УКРАЇНА ПОБОРОТИ ТОРГІВЛЮ ЛЮДЬМИ?	119
Сибірна Р. І., Сибірний А. В.	
ПРОБЛЕМИ ТРУДОВОЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДЯН ЗА КОРДОНОМ.....	125
Сингаївська І. В.	
ЩОДО ТЛУМАЧЕННЯ ТА РОЗУМІННЯ ОЗНАК СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ «ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ».....	128
Сірант М. М.	
НЕЗАКОННА МИГРАЦІЯ В КОНТЕКСТІ ЕКОЛОГІЧНОЇ МИГРАЦІЇ.....	133
Січковська І. В.	
ВЗАЄМОДІЯ СЛІДЧОГО З ОПЕРАТИВНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ.....	137
Столяренко О. О., Галайко Н. В.	
ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ.....	140
Токар А. А., Гоговський Е. В.	
СОЦІАЛЬНІ ПРИЧИНИ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ.....	145
Хомів О. В.	
ПРОБЛЕМА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ ТА ПРОТИДІЯ ЇЙ.....	149
Церковник С. І., Івануса З. З.	
УРАЗЛИВИЙ СТАН ЯК ОСОБИСТИЙ ДЕТЕРМІНАНТ В КОНТЕКСТІ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ.....	152

Цмоць У. О.	
НЕВИЗНАНІ ФОРМИ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ: СУРОГАТНЕ МАТЕРИНСТВО.....	156
Чистоклетов Л. Г., Хитра О. Л.	
ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ.....	161
Чорна С. З.	
СУДОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ОСІБ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ.....	163
Шевців М. Б., Шевців Ю. М.	
ЩОДО ОСНОВНИХ ФОРМ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ.....	167
Шехавцов Р. М.	
ОБСТАВИНИ, ЯКІ ПІДЛЯГАЮТЬ З'ЯСУВАННЮ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ ЧАСТИНОЮ 2 СТАТТІ 332 КК УКРАЇНИ.....	172

СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ ПРОТИДІЇ
ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Збірник тез
Міжнародної
науково-практичної конференції

4 грудня 2020 року

Опубліковано в авторській редакції

Макетування *Н. М. Лесь*

Підписано до друку 02.12.2020 р.
Формат 60 × 84/16. Папір офсетний. Умовн. друк арк. 10,46.
Тираж 100 прим. Зам. № 101-20.

Львівський державний університет внутрішніх справ
Україна, 79007, м. Львів, вул. Городоцька, 26.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2541 від 26 червня 2006 р.